

Barúwa ya kaviri ya Paúli kwa Timotéeo Mulongooryo

Barúwa iyi yaandikwa ni Paúli mutumwi wa Yéesu Kirisitu (1:1-2). Barúwa iyi Paúli amwaandikira Timotéeo. Uhu Timotéeo ni mwaambiriryi waachwe wa heehi ajáa na Paúli amulaangáa ni ja mwaana waachwe (1:2-5; 2:1). Paúli aandika barúwa iki kati ájáa achuungwa úko múujii wa Róoma (1:16-17). Mpíndi ijo, Néero noo ájáa matemí wa Rúumi. Yeeye avaturikiryáa munumunú Vakirisitu sa vamuruma Yéesu na Paúli iiseáa kúulawa ari (4:6-8).

Timotéeo ahokera barúwa iki mpíndi ájáa múuji wa Eféeso, úri isi ya Ásia (1:18; 4:12-13). Na ávyeeene yóónekanaa, barúwa iki yaandikwa kati ya myaaka ya 64-67 keende Kirisitu ávyaalwa.

Ácheene chabweeya Paúli amwaandikire Timotéeo barúwa iki, ni kumáheera Timotéeo matima sa atuube kuvariyula Masáare Maaja ya Mulúungu, na afafe kuyimirirya uturikiri woosi (1:6-8; 2:3-10; 4:2-5). Paúli ajáa amulairirya Timotéeo avawyiire vaantu ávamuruma Yéesu va úko Eféeso vareke kwiiruta ndihi sa masáare si áyatéire (2:14). Vareke úvi woosi sa vave saama ja nyemi, áviimiwa neeja kutamama kira marimo muja kwa Mulúungu (2:21). Kintu chíngi Paúli ámuwyyira Timotéeo, ni asiite na ngururu joosi uvariyuli wa úloongo, maa kaa, indoovariyula masáare ya kikomi (1:13; 4:2-5). Alúusa Masáare áYari Mpeho ni ja nkeeho ya Mulúungu, ni ukiindya

^wabooha ^uvabwéeyaa vaantu vakiimane na vadahe tumama kira murimo muuja (3:16-17). Kei, Paúli ajáa atiite mpiima nkulu yo moona Timotéeo (1:3-4; 4:9, 21), noo ^chooreka amuloomba Timotéeo atamanye chaangu (4:13).

^Vyeene Kitáabu iki ^Chagavwa

Lumbi ya Paúli kwa Timotéeo 1:1-2

Paúli yoomuheera mutima Timotéeo 1:3-2:13

Ufairiri kwa vatamami vaaja 2:14-26

Uturikiri wa siku jo herererya 3:1-9

Ufairiri kwa Timotéeo 3:10-4:5

Masáare yo kiimikirirya na mwiikalo wa Paúli 4:6-22

Lumbi ya Paúli kwa Timotéeo

¹ Paúli, niini ^naanirirwa ni Muluungu kwa kusaaka kwaachwe nive mutumwi wa Kirisitu Yésu, sa nvariyririre vaantu kwiichuunga kwa Muluungu kwa nkaasu ^iri kuri kukundikaniwa na Kirisitu Yésu.

² Ni kwaandikira niise weewe Timotéeo mwaana waani. Niini nakweenda maatuku vii. Nduwo, riiso ra wuuja na mwiikalo muuja fuma kwa Muluungu Taáta na kwa Kirisitu Yésu, Mweenevyoosi wiitu, jive na weewe.

Paúli Yoomuudumba no Muheera Mutima Timotéeo

³ Noomuudumba Muluungu ^nimutumamiraa na mutima si ^waantwáalaa na kiloongii, ja ^vyeene vala baaba wiitu vamutumamiraa. Kira uchiku na muusi nakukumbukiraa na namuloombaa Muluungu sa weewe.

4 Nakúmbukiraa miisoori yaako mpindi ^nasuukyáa. Na natiite mpiima maatuka vii yo koonaa, sa mbe na cheeru.

5 Nakúmbukiraa ^vyeene umuruma Muluungu kikomi. Baa kei nakukúmbukiraa kura kuruma ^kweene ari noko ta maama waanyu Loisi na iyo waanyu Yunike. Kikomi, niini namanyire baa weewe utiite kuruma ^kari jeyyo.

6 Sa jeyyo, ni kukumbusikya niise, ujimbule wuuya wa Muluungu ura ^uheewa siku ^nikuvikiire mikono yaani.✧

7 Bweeyya jei, sa Muluungu si atuheera Mutima wa woowa tuku, maa kaa, atuheera Mutima wa ngururu, wo kiiyenda na wo kiiyimirira.

8 Sa jeyyo, kari woónaa soni yo luusa masáare ya Mweenevyoosi wiitu tuku, baa kari woónaa soni sa niini nachuungwa manyololwii sa Kirisitu tuku. Maa kaa, uyimirirye hamwi na niini uturikiri ^wuújaa ko variyula Masáare Maaja kwa ngururu ^uheewa ni Muluungu.

9 Muluungu noo atulamurirya na atukemera na lukemerwii luja, si sa kubweeyya wuja tuku, aka tuku, ni sa kweenda kwaachwe na sa nduwo jaachwe. Atuheera nduwo iyo kwa njira ya Kirisitu Yéesu mpindi baa weeru ^ajáa akaari si aniyumba.

10 Haaha Muluungu atavariyuriire nduwo yaachwe kwa njira ya kuuja kwaachwe Kirisitu Yéesu. Yeeye atulamurirya, kei adumuladumula inkwya na oonekya nkaasu na kudiira kukwya kwa njira ya Masáare Maaja.

11 Muluungu aansaawula niini nive mweeneri wa Masáare Maaja, mutumwi na mukiindya wa

✧ 1:6 Laanga 1 Timotéeo 4:14.

aya Masáare Maaja.

¹² Iki noo ^chooreka niini nooturikira jei aha manyololwii. Baa jeyyo, si nookoona soni tuku, sa namamányire yeeye ^mweene namuruma na kikomi yeeye chiimirira ari kira ^nakivika kwaachwe furu siku ira ^ari kuja.

¹³ Kwaata kikomi uvariyuli ^wateera fuma kwaani. Bweyya jeyyo ko ruma no keenda Kirisitu Yésu.

¹⁴ Masáare Maaja ^meene uheewa ni Muluungu, yimirire kwa njira ya Mutima Muija, uhu ^ikalaa kuri suusu.

¹⁵ Umányire vaantu voosi va Ásia vaanvalanduka na vamwi vaavo ni Fugéelo na Herimogéene.

¹⁶ Mweenevyoosi avalaange na riiso ra wuija munumunu vaantu va kaaya ya Onesifóro, sa aanjeryaa mutima. Kei si ooniwaa soni kunu niini ndiri manyololwii tuku.

¹⁷ Yeeye ^akafike vii Róoma, amanyika maatuku vii kuunsaakira mpaka akaanshaana.

¹⁸ Nooloomba Mweenevyoosi Yésu avalaange na riiso ra wuija siku ira ya ulamu! Baa weewe umányire maaja ^meene aanyambirirya kura múujii wa Efésu.

2

Mulwi Nkoondo wa Kirisitu Yésu

¹ Haaha mwaana waani, uve nkabaako kwa nduwo ^iri kwa Kirisitu Yésu.

² Weewe uyateera masáare ^meene navariyulaa mbere ja vaantu ^vari foo. Masáare ayo uvakwaatye vaantu valume vara ^uviilángyaa, ^veene vari daha vavariyurira vaantu vingi.

³ Yimirirya hamwi na suusu uturikiri ja mulwi nkoondo m^uu^uja wa Kirisitu Yéesu.

⁴ Kusiina mulwi nkoondo yoyoosi mpiindi ^ari nkoondwii ^atámamaa mirimo yⁱingi tuku, sa mpiima yaachwe ni kusaaka k^umweerya matima ura ^amwaandika ave mulwi nkoondo.

⁵ Kei, kusiina m^uu^untu ^asíindaa kwiichia aka-heewa k^unáálo kooni si atúubire miiro yo kiichia tuku.

⁶ Ni jeyyo viri, murimi ura ^afafa tumama, asaakwa ahokere viⁱntu vya ncholo vira ^vichwíirwe.

⁷ Yakwaatyekwaatye aya ^meene nookuwyiira, sa Mweenevyoosi kaheera ari ukoonko wa masáare ayo yoosi.

⁸ Undoomukumbukira Yéesu Kirisitu. Yeeye afufuka na ni wa mbyaala ya matembi Daúdi.✠ Ayo noo Masáare Maaja ^meene naváryulaa,

⁹ na kwa ayo mwaari nooturikiriwa na nachu-ungwa ja nabweeyya uvi. Maa kaa, isáare ra Mulungu si richúungwaa tuku.

¹⁰ Na sa jeyyo, nayimirirya kira kiⁱntu sa vaantu ^vasaawulwa ni Mulungu. Nabwéeyya jeyyo, sa vapate ura ulamuriri wa Kirisitu Yéesu, hamwi na nkongojima ya siku ^jisiina uhero.

¹¹ Mpíri ihi ni yo kiilaangya,
“Kooni taakwya ne,
kwiikala t^uri ne.

¹² Kooni tooyimirirya,
temerera t^uri hamwi ne.
Kooni taséire si tamamányire tuku,
ne sea ari si atamányire tuku.

✠ 2:8 Laanga 2 Samwéli 7:12-13.

13 Kooni tarékire kumwiilaangya,
yeeye chaala ari wo kiilaangiwa.
Yeeye si ari daha kwiisiita tuku.”

Mutumami Arumwa ni Mulungu

14 Kari urékaa vaantu varimirye aya masáare tuku. Uvalume kutu mbere ya Mulungu kari vi-irútaa ndihi sa viintu si ^vitéire tuku. Viintu ivyo vyavasáambulaa vara ^vavitéereraa.

15 Tumama na ngururu sa Mulungu akurume uri mutumami si ^akwáatwaa ni soni, kunu wootaanga no variyula kikomi isáare ra Mulungu ra kimáári.

16 Ikerye fuma ndusika ja kihoho si ^jiréetaa nyemi kwa Mulungu. Masáare ayo, yavabwéeyya vaantu vatuube rimirirarimirira mwiikalwii si ^utúubaa kira Mulungu ^asáakaa.

17 Uvariyyuli ^uri jei, weéneraa ja kiloonda cha bekene muvirii. Vamwi va vaantu ava, ni vala Himenáayo na Filéeto.

18 Ava vareka njira ya kimáári na vaséaa kufufuka kwahumula looka. Sa jeyyo, vasáambulaa kuruma kwa vaantu vamwi.

19 Maa kaa, mwaariryo ^mweene Mulungu aviika wiima neeja na ^wafafa, wachuungwa na mutooso waachwe walusa jei, “Ijva amányire ^vari vaachwe,”☆ kei walusa, “Kira ^ari lusa irina ra Ijva, areke kusova uwoloki kwaachwe.”☆

20 Nyuumba nkulu si ivijaa na saama ja saháabu na mpía vii tuku, maa kaa, yavijaa na saama ja miti na ja iroongo. Saama jimwi jatumamaa siku ja ngovi vii na jimwi kira siiku.

☆ 2:19 Laanga Uvalo 16:5. ☆ 2:19 Laanga Isáaya 28:16.

²¹ Haaha kooni muntu iijirwure na iirékire na ayo mavi, kuva ari saama ya kikomi, njija sa Mweeneevyo yeemweene, iimiwa neeja sa kira marimo muna.

²² Ikerye fuma mpiima mbi ja utavana. Kei manyike kutuuba uwoloki, kuruma, kwiiyenda na mwiikalo muna hamwi na vaantu ^vamwaaniriraa Yeesu Mweeneevyoosi na mitima myeera.

²³ Siita kwiiruta ndihi kwa kihoho na kwa kikoókoyo, sa manyire masáare aya yaréetaa nkoondo.

²⁴ Mutumami wa Mweeneevyoosi si asaakwa ave muntu wa nkoondo tuku, kiri vyoova jeyyo, asaakwa ave ^ahola kwa kira muntu, ^manyire variyala masáare neeja na muyimiriryi.

²⁵ Kei asaakwa indoovakaan'ya mpooli vaantu vara ^vamukikanaa. Ifaanaa Mulungu akavabweeyya vavalanduke fuma uvii waavo na vataange kimári.

²⁶ Aho, miryungu yaavo vahindukira iri na neha vari miteo ya Ikuu ra Mirimu Mivi, ^reene ravak-waata vatumame kiuntu rooro ^rasáakaa.

3

Uvi wa Siku ja Uhero

¹ Maa kaa, taanga siku ja uhero kuva jiri ^jafafa maatuku vii.

² Vaantu kwiiyenda vari vooveene, kweenda vari mpia, kuva vari ^viidumbiriraa, ^vari na ukudamu na ^vatukiraa, si ^vanyemyaa vavyiri vaavo, ^vasiina dumberi, na si vari kuva vaaja tuku.

³ Kwa vari si ^veenda vaantu, si ^vasáakaa sáare jisire, ^valúusaa vaantu, si ^viyimiríraa, ^vahúumba na ^vasúula viintu viija.

⁴ Kwiivalanduka veende. Kwa vari si ^viitwéetyaa. Kwa vari ^viyónaa na ^veenda uvi wa maviri kulookya kamweenda Muluungu.

⁵ Weerwii kundookiiyonekya veende ja vaantu ^viikalaa mwiikalo ^utúubaa kira Muluungu ^asáakaa, maa kaa, siita veende ngururu jaachwe. Wiikerye na vaantu avo.

⁶ Vamwi vaavo vamwaari ^víngríraa nyuumbii ja vaantu kwa uweere na vandoovasumula vaantu vaki vara ^varehera. Avo vaantu vaki vakwaatwa, varemeerwa ni uvi na vasúkwasukwaa ni uláku.

⁷ Vaantu vaki ava vasáakíraa kutaanga viintu vifya, maa kaa, si vadáhaa taanga ukoonko wa kikomi vii kaa tuku.

⁸ Vaantu ava vakíkanaa kira kimáári, ja viintu mpíndi jira Yáane na Yámbure ^vayeráa kamukíkana Músa.✧ Miryungu yaavo yahopola na kuruma kwaavo kwasiitwa.

⁹ Maa kaa, si vari fika kulí tuku, sa ukoókoyo waavo koonekana uri kwa kira muuntu, ja vira vya vala Yáane na Yámbure.

Flairiri wa Paúli kwa Timotéeo

¹⁰ Maa kaa, weewe watuuba uvariyuli waani, mwiikalo waani, kira kiintu ^nasáakaa mbweeeye, kuruma kwaani, kuyimirirya kwaani, kweenda kwaani vaantu, na kwiifafya kwaani.

¹¹ Umányire viintu vaantu ^vaanturikirya na masáare ^meene nalumana noyo uko mójii ya Antiókia, Ikonío na Lísitra. Uturikiri uwo nuuy-

✧ 3:8 Laanga Ufumo 7:11-22.

imirirya na Yéesu Mweenevyoosi aandamurirya kufuma ayo yoosi.

¹² Kikomi, yoyoosi ^ari saaka kwiikala ko manyemya Muluungu ko va kiintu kimwi na Kirisitu Yéesu, turikiriwa ari.

¹³ Maa kaa, vaantu vavi na vakooveri tuuba vari kuva vavi kunu voolongowa na voolongowerwa.

¹⁴ Baa neembe ni jeyyo, weewe utuube kuyakwaata masáare yoosi ^meene uvariyurirwa ukayaruma kikomi. Sa uvamányire ni vala ani vakuvariyurira masáare ayo yoosi ya kimáári.

¹⁵ Keende usinga waako, wavariyurirwa Masáare ^Yari Mpeho. Aya yadáhaa kukuheera tooti ya ulamuriri waako ko mwiilaangya Kirisitu Yéesu.

¹⁶ Masáare yoosi ^Yari Mpeho yatiite nkeeho ya Muluungu. Yabooha ko variyurira na ko kaanirya no temerera vaantu vareke uvi waavo, na ko wolola kwa uwoloki mwiikalo mbere ja Muluungu.

¹⁷ Jeyyo, muuntu wa Muluungu kiisikana ari na daha ari tamama kira murimo muja.

4

Ufairiri wa Paúli wo Herererya kwa Timotéeo

¹ Ni kulairirya niise mbere ja Muluungu na mbere ja Kirisitu Yéesu. Yeeye valamurira ari vaantu ^vari mooyo na ^vaakwya mpindi jo kuja kwaachwe na Utemi waachwe.

² Variyula isáare ra Muluungu. Ima neeja kubweyya jeyyo mpindi joojo na si ^jiri joojo. Baamirirya, dalavya na vaheere mitima. Ivyo vyoosi vitumame ko yimirirya na kwa uvariyuli muja.

3 Sa kuuja jiri mpiindi vaantu ^vindoosiita uvari yuli wa kikomi. Voovo kiijingira veende vakiindya ^vari foo sa vadahe kukiimikirirya mpiima jaavo na vadahe kuvawyiira kira ^cheene chanyéeryaa matu yaavo.

4 Siita veende kuteerera kimaári na varindukira veende uteeri wa ulongo.

5 Maa kaa, weewe andookiiyimirira kwa kira kiintu. Yimirirya uturikiri, tumama murimo wo variyala Masáare Maaja, na kikomi ukiimikirirye utumami waako.

6 Niini haaha toolwa niise ja mpóryo ya kiintu ^kinywéewaa na mpiindi jaani jo suukya jafikire.✧

7 Nalwísiin'ye nkoondo ^yabooha, nalámarikiirye luyeendo lwaani, nakulángiriirye kumwiilaangya kwaani Kirisitu neeja.

8 Haaha niimiriwe neeja itáaji ra uwoloki. Mweenevyoosi Mlamuli wa uwoloki kunjavika ari niini siku ira ya ulamuli wa vaantu voosi. Maa kaa, si niini vii tuku, baa na vara voosi ^veene vawóojeraa kuuja kwaachwe na mpiima.

9 Bweeyya chaangu wuuje na kwaani.

10 Kirésike adoma na isi ya Galatía, na Tíito adoma na isi ya Dalumatía. Na so kweenda masáare ya weeru munumunu, Déema aandeka akadoma na múujii wa Tesaloníke.

11 Ni Lúka yeemweene noo ^achaala na niini aha. Musaakire Maárikí wuuje ne. Yeeye abooha maatuku vii murimwii waani.

12 Tikiko namatuma adome na múujii wa Eféeso.

13 Mpiindi ^uri kuuja, noolomba wuundetere ira nkáancho ^nareka kwa Kárho uko múujii wa Turóoa

✧ 4:6 Laanga Ufumo 29:38-41.

na vira vitáabu vyaani, na hasa vira vya ndiri.

¹⁴ Alekiséanda mûcháani, aambweeyirya ùvi mukúlu munumûnu. Mweenevyoosi mûriha ari sa yara ^meene aambweeyirya.

¹⁵ Baa weewe umûlaange neeja, sa yeeye ayasi-ita munumûnu masáare yiiswi.

¹⁶ Kati ^nijáa níimiiwe balásii lwa ncholo, kusiina baa mûntu umwi ^aanyambirirya tukû. Voosi vajáa vaandeka. Nooloomba Mûlungu avoonere mbavariri sa isáare iri.

¹⁷ Baa neembe ni jeyyo, Mweenevyoosi ajáa ñima ivaru raani na akaampeera ngururu sa ndûse isáare raachwe ko kiimana na vaantu voosi si ^vari Vayahúdi variteere. Sa jeyyo, ñini nalamuririwa fuma mulomwii wa siimba.

¹⁸ Mweenevyoosi kutulamurirya ari fuma kira ukiimiriri muvi na kûnsûmûla ari ndiri nkaasu fûuru Utemii waachwe kurumwii. Yeeye abweeyiriwe nkongojima kwa siku ^jisiina uhero. Kikomi.

Lumbiyo Kiiteengula

¹⁹ Nuumbirya Akíila na Pirisíila muki waachwe, na nyumba yoosi ya Onesifóoro.

²⁰ Erásto achaala múujii wa Koríinto. Kei Tirofíimo nijáa namûreka kûra múujii wa Miléeto, yeeye ni mulwíri.

²¹ Konkomala ufike kûnu mpiindi ja mpeho si jinaanda.

Ulúumbiiwe ni Eubúulo, Púude, Líini na Kílaáudi na ndû yoosi ya vaantu ^vamwiiláangyaa Kirisitu.

²² Mweenevyoosi ave hamwi na matima waako. Mweenevyoosi avaheere nduwo nyuunyu voosi.

Rangi **Rangi Translation Project (New Testament)**

copyright © 2023 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Rangi

Contributor: Wycliffe USA

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 7 May 2025 from source files dated 8 May 2025

f1dc5da6-bc39-5ea5-ac13-942132b5feb6